

Onderzoek Groene BOA's zomer 2024

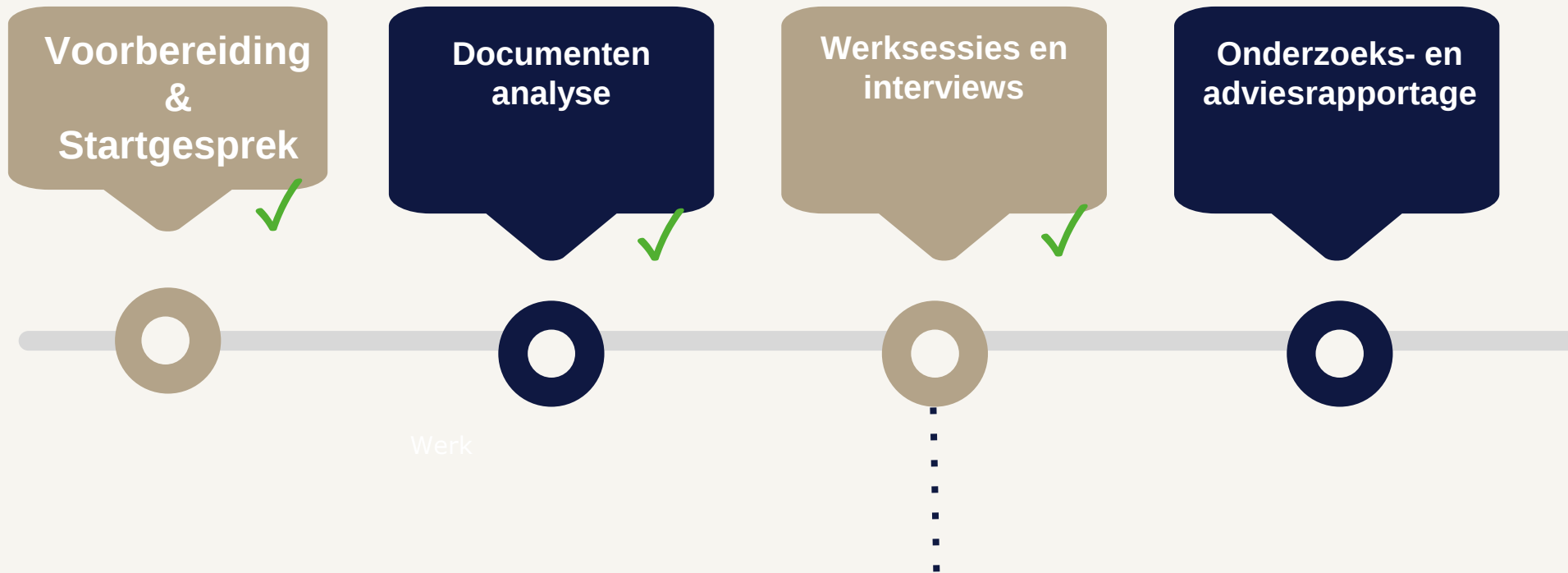
We zorgen samen voor een schoon en veilig buitengebied.

Provinciale Staten 9 mei 2025

Marlon Frijters & Evelyn Bontekoe Janssen

Partners in verbetering

Het onderzoek

1. Werksessie I - ✓

Doel: Aanscherpen bevindingen uit de analyse en delen "witte vlekken" en verwonderpunten;

1. Interviews - ✓

Doel: verdieping;

1. Werksessies II - ✓

Doel: In kaart brengen welke capaciteit in de toekomst nodig is en de bekostiging mogelijkheden bespreken

1. Werksessie III - ✓

Doel: In kaart brengen wat vanuit de inhoud de gewenste capaciteit is

Inhoud

1. Huidige situatie in beeld

Conclusies rondom de volgende thema's:

- Taken van een groene BOA
- Samenwerking
- Informatie
- Capaciteit
- Bekostiging

2. Adequaat toezichtniveau

- Wat is een adequaat toezichtniveau?
- Bijbehorende capaciteit en organisatie
- Bijbehorende bekostiging

3. Onderlegger voor het 'bid' richting het rijk

- Inhoud op hoofdlijnen;
- Proces

Huidige situatie in beeld

Een Groene BOA doet niet voor iedere partner dezelfde dingen

De definitie van 'Groene BOA's' (volgens Groene Coalitie en minister van J&V)

- Geldige akte in domein II (milieu, welzijn en infrastructuur);
- In dienst van een particuliere of publieke werkgever (arbeids- of vrijwilligersovereenkomst)
- Werkzaamheden in hoofdzaak gericht op handhaving en toezicht van o.a. natuurwetgeving in het landelijk gebied buiten de bebouwde kom.
- Deze definitie betreft het zogenaamde "vrije veld toezicht" en toezicht op jachtaktes*, en betreft **niet** het milieu-, natuur- of omgevingsvergunning gebonden toezicht."

1. De bevoegdheid, Domein II, is dezelfde. Dit zegt echter nog niets over wat de Groene BOA in de praktijk doet.

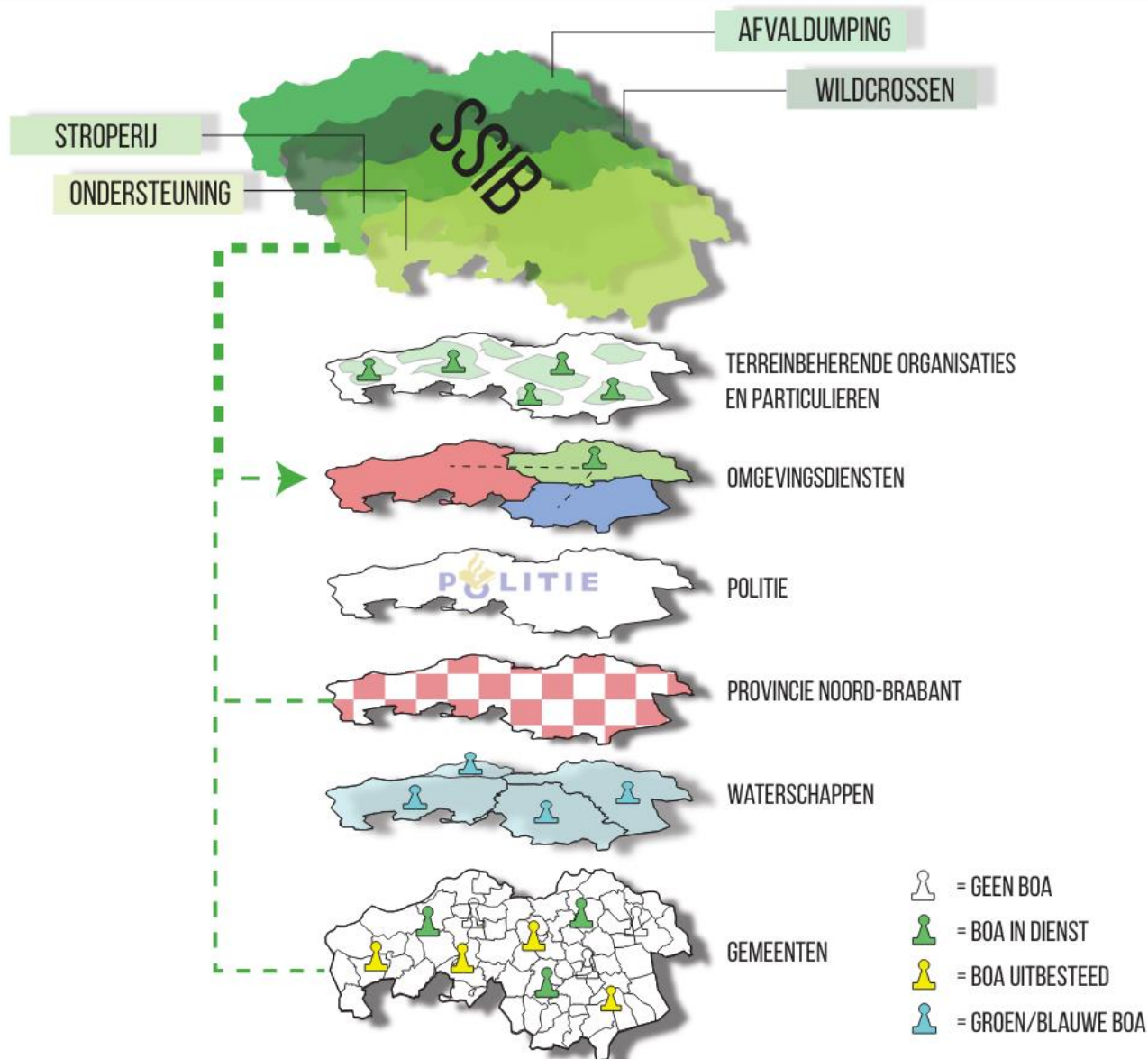
Dit verschilt per werkgever (diens prioriteit en de aansturing).

1. Naast Groene BOA's zijn er nog meer 'ogen en oren' in het buitengebied.

Zoals: beheerders, boswachters en soms zijn de functies gecombineerd (boswachter èn boa bijvoorbeeld). Ook alle bezoekers vormen gezamenlijk de 'ogen en oren.'

*in dit geval gaat het om controles, geen toezicht. Toezicht is een reguliere taak voor ODBN

Samenwerking in een versplinterd landschap (1)

Verschillende partijen in de regio hebben Groene BOA's in dienst/vrijwillig/uitbesteed

- SSiB
- Brabants Landschap
- Natuurmonumenten
- Staatsbosbeheer
- Particuliere grondeigenaren
- Waterschap Aa en Maas
- Waterschap Dommel
- Waterschap Brabantse Delta
- Waterschap Rivierenland
- ODBN
- Gemeente 's Hertogenbosch
- Gemeente Gemert-Bakel
- Gemeente Laarbeek
- Gemeente Breda
- Gemeente Best
- Gemeente Maashorst
- Gemeente Bladel (convenant met Staatsbosbeheer)
- Gemeente Eersel (convenant met Staatsbosbeheer)
- Gemeente Oss
- Gemeente Land van Cuijk
- Gemeente Hilvarenbeek

- Politie: doel is 2 milieuagenten per basisteam.

Samenwerking in een versplinterd landschap (2)

1. **Het groene convenant** wordt als zeer nuttig ervaren. Uitvoering van en bekendheid met het groene convenant vraagt aandacht.
1. In de uitvoering vindt men elkaar, gebaseerd op **informele contacten**.
1. Het verschil in **beeld van taken SSiB-BOA** en onderlinge relatie heeft invloed op effectiviteit van samenwerking tussen SSiB-handhavingsteam en partners.
1. **Terreinbeheerders als basis in toezicht & handhaving** en het SSiB-handhavingsteam als (waardevolle) toevoeging.

Er ligt een schat aan informatie!

1. Bij de partners is **veel waardevolle informatie** en ervaringen 'uit het veld'.
1. Informatie-uitwisseling zorgt voor **efficiënter werk en grotere pakkans** van verdachten.
1. **SSiB is een belangrijke schakel** in informatiedeling en benutting.
1. **Verskillende registratiesystemen** en manieren van registreren zorgen ervoor dat er geen compleet beeld is.

De huidige capaciteit is onvoldoende (1)

1. De huidige capaciteit is vooral bepaald op basis van **ervaring in het veld**.
1. Er is sprake van '**witte vlekken**'. In sommige gebieden is nu structureel geen toezicht en handhaving. Daarnaast ook te beperkte invulling op delen waar wel iemand komt, maar veel te weinig.
1. Door het tekort aan capaciteit wordt **samenwerking ook steeds lastiger**.

De huidige capaciteit is onvoldoende (2)

Totale bezetting Groene BOA's

Organisatie	FTE's
Brabants Landschap	3,9
Gemeenten	11,0
Natuurmonumenten	3,1
SSiB	14,4
Staatsbosbeheer	2,5
Particuliere grondeigenaren	?
Totaal	34,9 FTE

Op dit moment is er ca. 0,30 uur per hectare per jaar beschikbaar

Totale bezetting Groen/Blauwe BOA's

Organisatie	FTE's
Waterschap Aa en Maas	2,7
Waterschap Dommel	2,5
Waterschap Brabantse Delta	4,0
Waterschap Rivierenland	1,0
Totaal	10,2 FTE

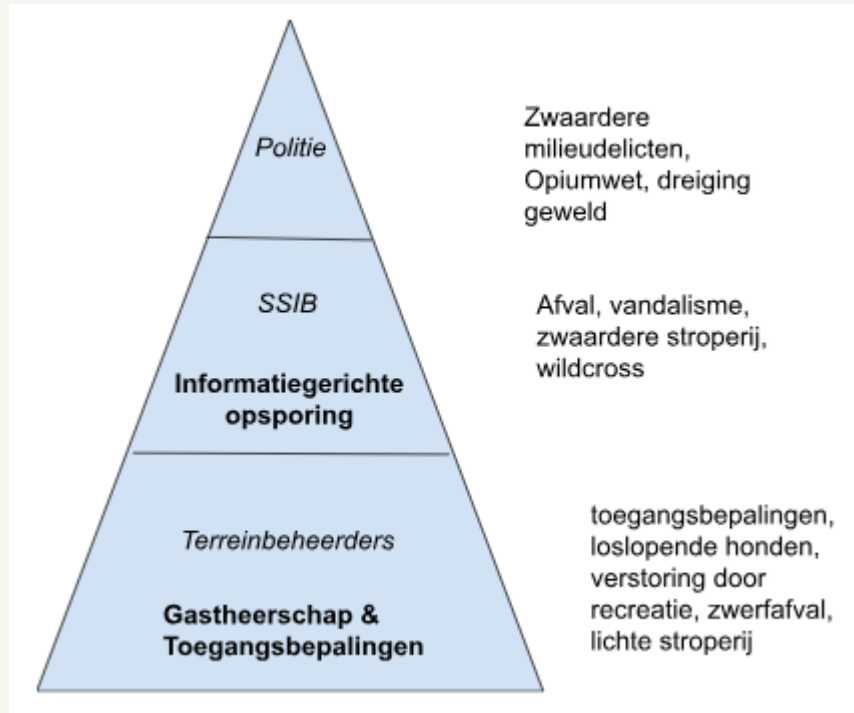
Buiten beschouwing ivm specifieke taken met specialistische kennis, wel zelfde bevoegdheid

Totale bezetting milieuagenten Politie

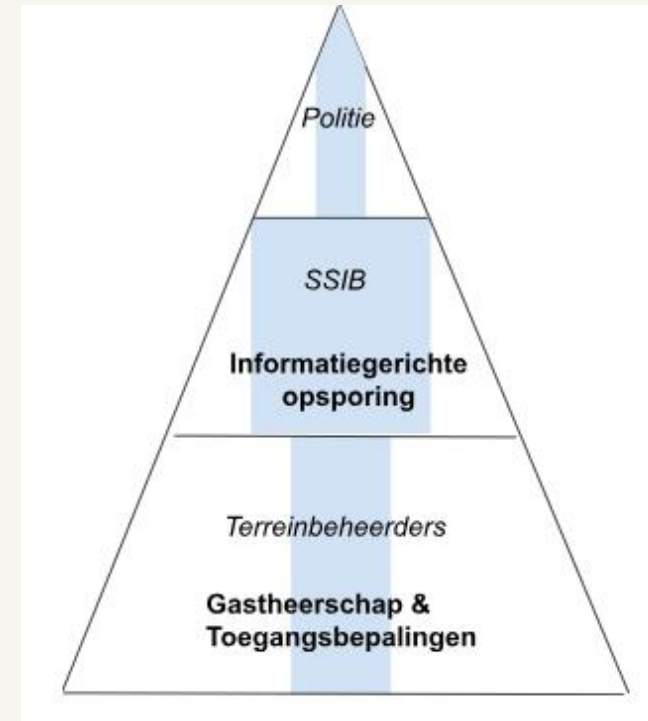
- Doel is 2 milieuagenten per basisteam
- De eenheid Zeeland West-Brabant heeft 12 basisteams die elk 2 milieuagenten zouden moeten hebben. Er zijn 9 teams aan de Brabantse kant en 3 in Zeeland. Op dit moment zijn er 12 milieuagenten aangesteld.
- Oost-Brabant: ?

De huidige capaciteit wordt als onvoldoende ervaren (3)

visie

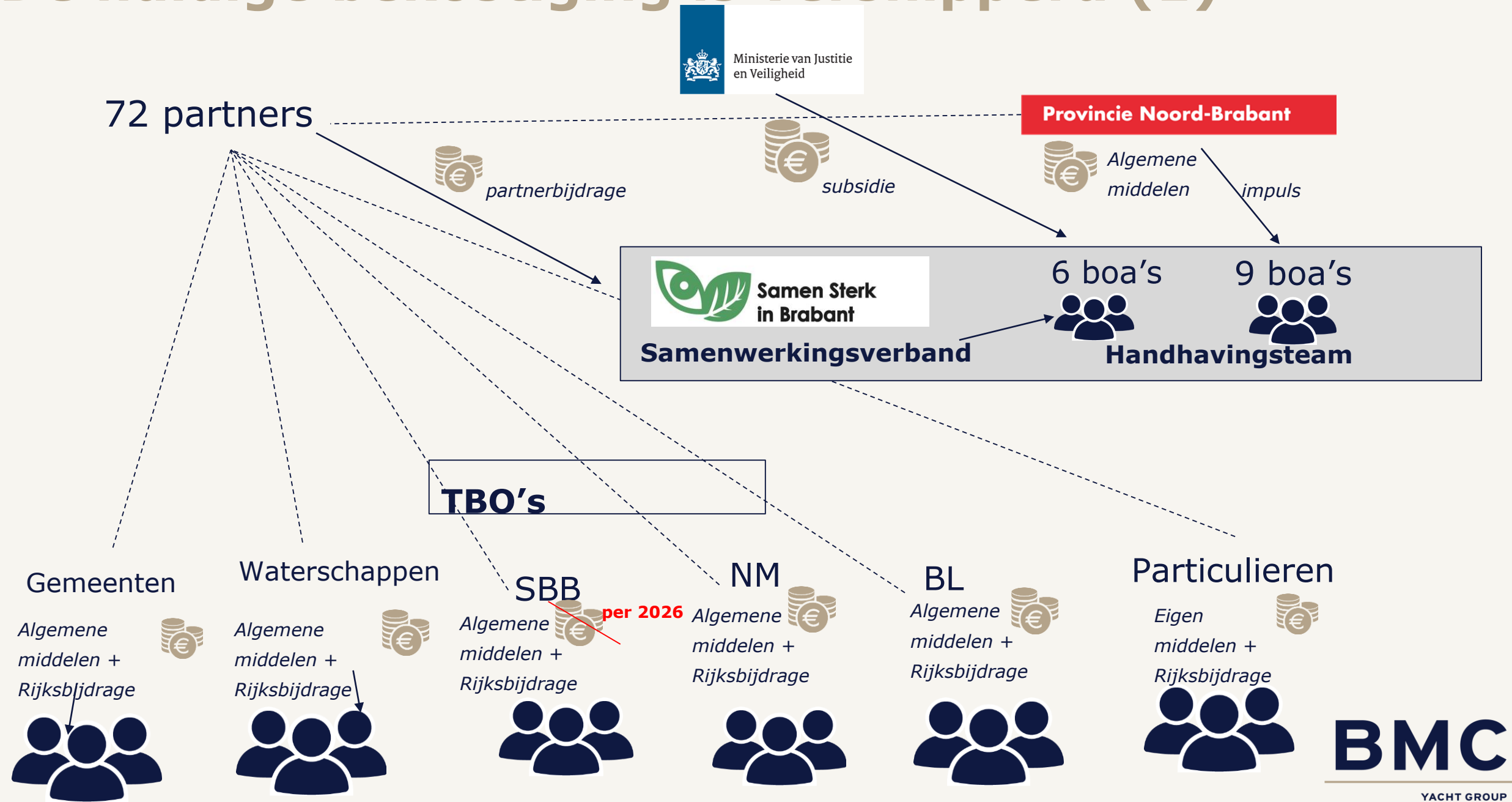
praktijk

14,4 FTE

TBO's: 9,5 FTE
WS: 10,2 FTE
Gemeente: 11 FTE
Particuliere eigenaren: ?
totaal: c.a. 30,7 FTE

De huidige bekostiging is versnipperd (1)

Huidige manier van bekostiging SSiB (in cijfers)

Bekostigingstroom	Bedrag (realisatie 2023)
Samen sterk in Brabant regulier (structureel)	€ 1.110.291
<i>Bijdragen van 21 gemeenten Zuidoost Brabant (via ODZOB)</i>	€ 220.235
<i>Bijdragen 25 gemeenten West Brabant (via OMWB)</i>	€ 262.186
<i>Bijdragen 10 gemeente Noordoost Brabant (via ODBN)</i>	€ 157.314
<i>Bijdrage overige deelnemers (Waterschappen, terreinbeherende organisaties, en Waterbedrijven, inclusief subsidie van Ministerie Justitie en Veiligheid)</i>	€ 197.458
<i>Bijdrage provincie ODZOB SSiB 2.0</i>	€ 117.670
<i>Bijdrage provincie OMWB SSiB 2.0</i>	€ 89.671
<i>Bijdrage provincie ODBN SSiB 2.0</i>	€ 63.030
<i>Bijdrage in natura Evides</i>	€ 2.727
Samen Sterk in Brabant impuls (incidenteel)	€ 1.490.000

De huidige bekostiging is versnipperd (2)

1. Bekostiging is naar de toekomst toe **niet structureel gecontinueerd**.
1. Bekostiging is **versnipperd**.
1. Bekostiging is **niet in lijn met 'normen'**.

HR gegevens

Organisatie	FTE's	CAO	Functie Inrichting
Groene BOA's			
Brabants Landschap	3,9	CAO Bos en Natuur 2023-2024 - De Landschappen	* ZZP (7) + Vrijwilligers (2) * Taakomschrijving
Gemeente Maashorst	1,0	CAO gemeente (CAR UWG)	De handhaving door de Domein II of groene boa's' die deel uitmaken van het handhavingsteam ODBN
Natuurmonumenten	3,1	CAO Bos en Natuur 2023-2024 - De Landschappen	* Boswachter C * Referentiefunctie: uitvoeren medewerker A * Beschrijving functie en vacaturetekst
SSiB	14,4	CAO Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties	* Functie natuurinspecteur * HR21 Medewerker Handhaving II * Functieprofiel en vacaturetekst
Staatsbosbeheer	2,5	CAO Bos en Natuur 2023-2024 - De Landschappen	* Ondersteunend Medewerker Toezicht /Medewerker Toezicht S6 * Overzicht BOA- en Provinciaal BOA-coördinator
Particuliere terreinbeheerders			
Overige gemeenten	10,0		
Totaal Groene BOA's	34,9		
Groen/blauwe BOA's			
Waterschap Aa en Maas	2,7	CAO Werken voor waterschappen 2024	* Toezichthouder/boa's
Waterschap Dommel	2,5	CAO Werken voor waterschappen 2024	* Blauwe BOA's (domein 2)
Waterschap Brabantse Delta	4,0	CAO Werken voor waterschappen 2024	* Handhaver/BOA
Waterschap Rivierenland	1,0	CAO Werken voor waterschappen 2024	* Toezichthouder/boa's
Totaal Groene + Groen/Blauwe BOA's	45,1		

Adequaat toezichtniveau

Waarom een adequaat toezichtniveau?

En waarom is het van belang om dit gezamenlijk te bepalen?

- Het bepalen van één niveau zorgt voor:
 - een basisniveau dekking van het hele gebied;
 - betere sturing op kwaliteit;
 - consistentie naar het Rijk;
 - consistentie naar burgers en bedrijven.

Omdat het niet in wetgeving is vastgelegd, bepalen deelnemers nu zelf op basis van het beleid welk soort toezicht & handhaving er moet zijn en welke capaciteit hierbij hoort.

Actuele ontwikkelingen

Hardnekkige problemen als afvaldumpingen, wildcrossen en stroperij manifesteren zich echter nog steeds, ondanks dat er de nodige successen worden geboekt in de aanpak ervan. Daarnaast is ook nieuwe problematiek merkbaar, zoals het toezien op coronamaatregelen, gevolgen van droogte, de intrede van de wolf, illegale tenten in natuurgebieden en meer. Zeker de toename van openbare ordeproblematiek wordt steeds zichtbaarder. (Visie SSiB 2030)

- Toename natuurareaal en nieuwe stiltegebieden
- Intensiteit gebruik gebieden door recreanten en bedrijven neemt toe:
 - Sinds corona worden natuurgebieden intensiever gebruikt
 - Bedrijven: bootcamps, sport, honduitlaatservice e.d.
 - Afval
- Kwaliteitsniveau natuur volgend uit natuurdoelanalyses i.r.t. natuurwetgeving en Kaderrichtlijn water.
- 3 speerpunten SSiB blijvend van belang: wildcrossen, stroperij en afvaldumpingen.
- Vaker voorkomende ontwikkelingen:
 - Natuurbranden
 - Verschuiling/ illegale bewoning / verwarde personen
 - Botsende belangen: wolf versus recreant en agrariër
 - Agressie bij waarschuwing e.d.
 - Criminaliteit/overlast vanuit binnensteden verplaatst zich naar buitengebied
- Beperkte capaciteit politie in buitengebieden. Groene BOA's eerste aanspreekpunt.

Wat is een adequaat toezichtniveau?

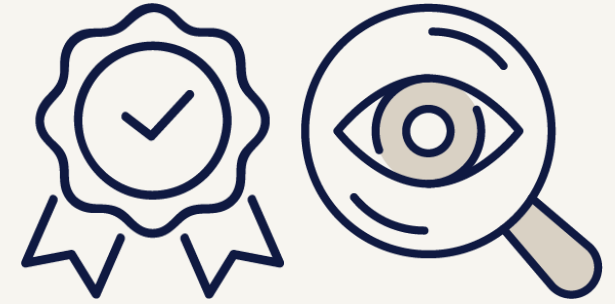
Er is sprake van een adequaat toezicht niveau wanneer:

- Het zorgt voor het minimaliseren van overtredingen mbt onder andere toegangsbepalingen, illegale jacht, afvaldumping en wildcrossen om de verstoring in de natuur zoveel mogelijk te voorkomen.

Hiervoor is het volgende nodig:

- Meldingsbereidheid bij burgers en bedrijven, omdat ze weten dat er voldoende groene BOA's zijn die dit (ter plaatse) kunnen oplossen → gevoelde pakkans;
- Er is Groene BOA capaciteit om elke melding op te volgen;
- Er is voldoende zichtbaarheid zodat bezoekers en overtreders kunnen verwachten dat er een Groene BOA aanwezig is;
- Er is voldoende achtervang beschikbaar vanuit de politie.

Van toezichtniveau naar norm

Adequaat
toezichtniveau

Norm per hectare

Norm per hectare * aantal hectare =

benodigd aantal FTE voor een adequaat toezichtniveau

Welke norm per hectare?

"Knelpunt is dat het in algemene zin ontbreekt aan voldoende feiten en cijfers op basis waarvan per gebied en per moment in tijd bepaald kan worden hoeveel capaciteit voor toezicht en handhaving nodig is en wat een juiste verdeling zou zijn." (BIJ12 rapport)

Van een adequaat toezichtniveau naar een norm per hectare

Uitgangspunten:

- SNL-norm: 0,4 uur per hectare per jaar;
 - Norm gaat uit van ideale omstandigheden in natuur en het op orde hebben van de handhaving (overall bebording etc) en bezoekers die zich aan de regels houden.
- Op dit moment is er ca. 0,30 uur per hectare per jaar beschikbaar;
- Zowel de norm als de feitelijke beschikbaarheid zijn onvoldoende.

Welke norm per hectare?

Hardnekkige problemen als afvaldumpingen, wildcrossen en stroperij manifesteren zich echter nog steeds, ondanks dat er de nodige successen worden geboekt in de aanpak ervan. Daarnaast is ook nieuwe problematiek merkbaar, zoals het toezien op coronamaatregelen, gevolgen van droogte, de intrede van de wolf, illegale tenten in natuurgebieden en meer. Zeker de toename van openbare ordeproblematiek wordt steeds zichtbaarder. (Visie SSiB 2030)

Van een adequaat toezichtniveau naar een norm per hectare een kwalitatieve onderbouwing

Waarom is de huidige norm onvoldoende? (1)

- Ideale omstandigheden in natuurrijke- en buitengebieden zijn niet aanwezig;
- Natuur gaat nog steeds achteruit, ook door overtreden toegangsregels;
- Intensiteit gebruik gebieden door recreanten en bedrijven neemt toe;
 - Sinds corona worden natuurgebieden intensiever gebruikt
 - Bedrijven: bootcamps, sport, honduitlaatservice e.d.
 - Afval
- Toename natuurareaal en nieuwe stiltegebieden;
- Aanscherping natuurwetgeving en stellen van natuurdoelen;
- Bepaalde situaties doen zich in toenemende mate voor en zijn niet enkel gericht op de natuur;
 - Natuurbranden, extreme droogte en overstromingen
 - Verschuilings-/ illegale bewoning / verwarde personen
 - Botsende belangen: wolf versus recreant en agrariër
 - Agressie bij waarschuwing e.d.
 - Criminaliteit/overlast vanuit binnensteden verplaatst zich naar buitengebied
 - Drugsgelateerde delicten, zoals afvaldumpingen en drugsdeals

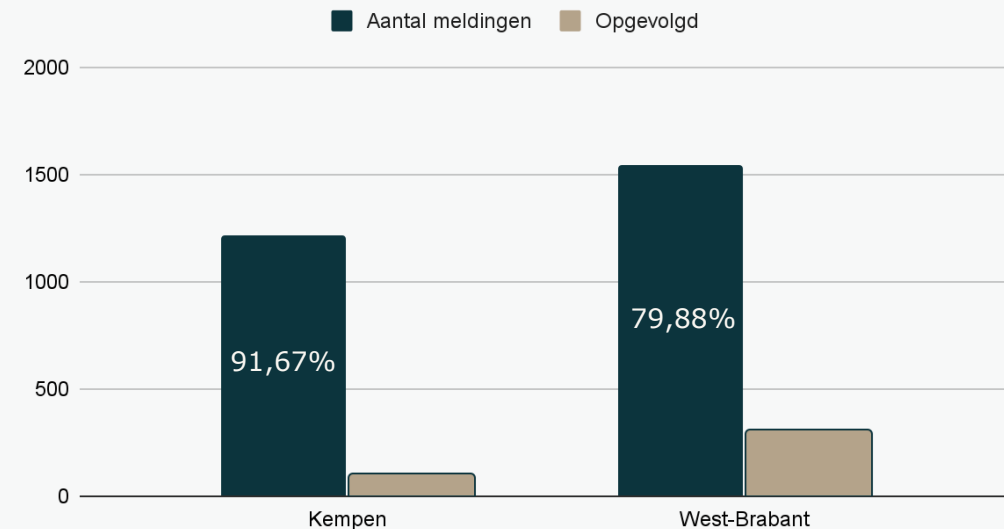
Welke norm per hectare?

Hebben jullie hierop nog aanvullingen?

Waarom is de huidige norm onvoldoende? (2)

- In sommige gebieden is er geen of zeer beperkte beschikbaarheid van een Groene BOA
 - *Gevolgen hiervan groot* →
- Beperkte capaciteit politie in buitengebieden. Groene BOA's eerste aanspreekpunt.
- Gezamenlijk optreden niet altijd mogelijk en wel van belang voor de veiligheid Groene BOA's.
- Te klein voor een robuuste organisatie, voor instroom en doorstroom, voor opleidingen, voor kennisbehoud en -deling etc.

Gevolgen ontbreken BOA SBB vanaf 1-11-2023

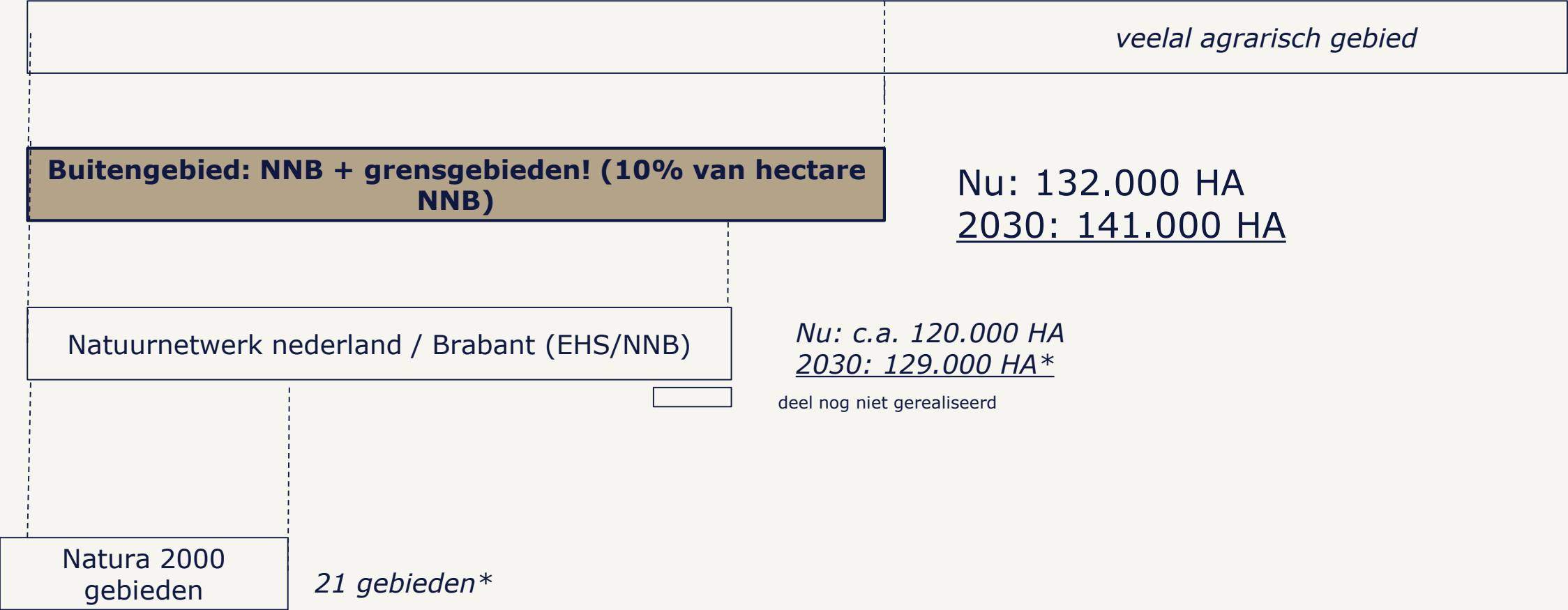

Conclusie

Voor een adequaat toezichtniveau in buitengebied en natuur in Noord-Brabant is **1,0** uur per **1,0** hectare per **1,0** jaar nodig.

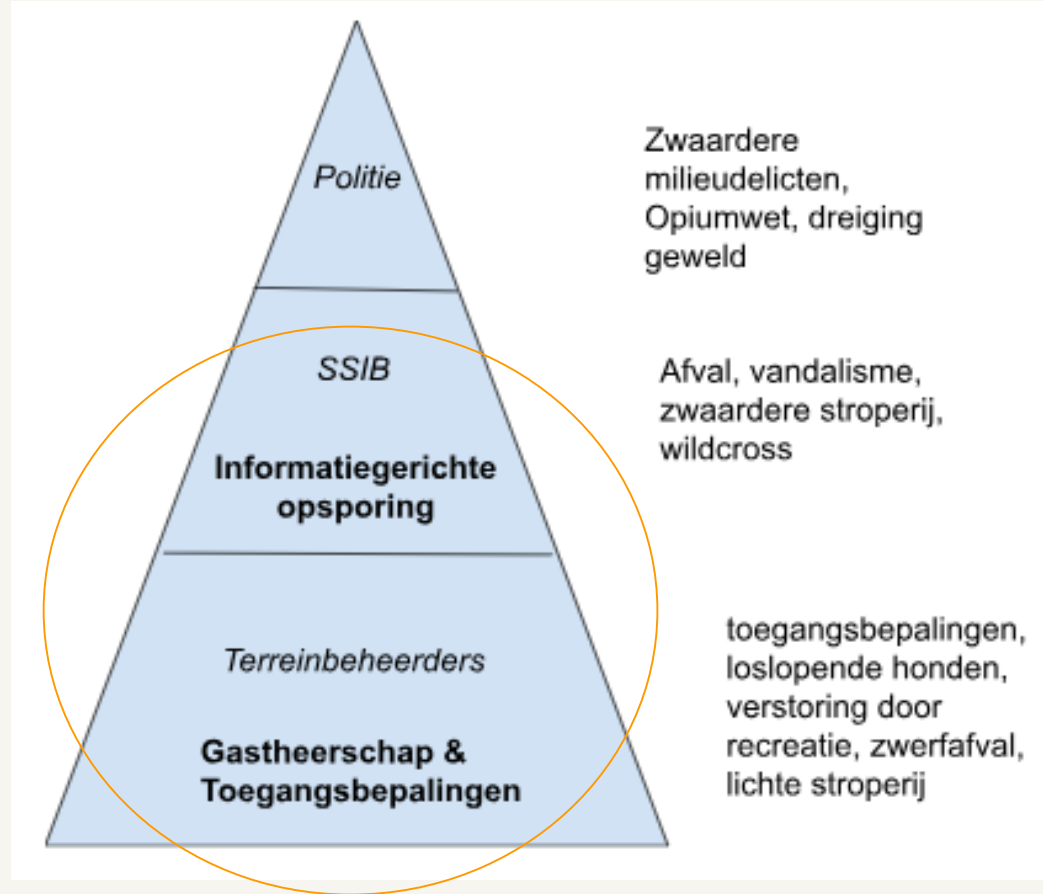
Hoeveel hectare is het werkgebied van de Groene BOA's in Noord-Brabant?

Totale buitengebied c.a. 500.000 ha

*bron: Provincie Noord-Brabant (2022) Beleidskader natuur 2030

Wenselijke verhouding informatiegerichte opsporing vs. gastheerschap en toegangsbepalingen

20%

80%

Gewenste capaciteit Groene BOA's

Norm (uur per hectare)	0,4	1,0
Hectare	141.900	141.900
Uren inzet totaal	56.760	141.900
Productieve uren per fte	1.350	1.350
FTE	42,0	105,1
IST	34,9	34,9
Δ ten opzichte van IST (FTE)	-7,2	-70,2

Organisatie (1)

- **A - Samen**

- Vanuit gedeelde uitgangspunten
- Ondergebracht bij 1 organisatie
- Gezamenlijke (registratie)systemen

- **B - Mix**

- Vanuit gedeelde uitgangspunten
- Ondergebracht bij meerdere organisaties op basis van expertise/gebied
- (deels) Gezamenlijke (registratie)systemen

Gewenste
situatie

- **C - Individueel**

- Vanuit eigen specifieke expertise
- Ondergebracht bij individuele organisaties

Huidige situatie

Organisatie (2)

Voordelen van mix-organisatie:

- Gedeelde uitgangspunten;
- Één gedeeld beeld van een adequaat toezichtniveau;
 - Adequaat toezichtniveau zorgt voor meer veiligheid in de buitengebieden, eerder zicht op ondermijning en vertrouwen in de overheid.
- Betere samenwerking met politie en gemeentebesturen;
- Specialismen bij elkaar (groen/blauwe boa's in één organisatie);
- Doorgroeimogelijkheden;
- Opleiding en ontwikkeling

Aandachtspunt:

- Gebieds- en mensenkennis borgen

Resultaat
effectiviteit

Verhoogde efficiëntie en

Organisatie (3)

Verhoogde efficiëntie en effectiviteit bij mix-organisatie:

- Centrale aansturing van Groene BOA's;
- Onderlinge communicatie en samenwerking Groene BOA's wordt vergroot;
- Verbeterde onderlinge kennisuitwisseling;
- Betere gegevensuitwisseling mogelijk;
- Gelijkheid vwb CAO, salarisschaal, opleidingseisen en uitrusting;
- Minder kwetsbare organisatie;
- Gebiedskennis blijft intact.

Resultaten:

- Kostenbesparend;
- Verhoogde effectiviteit per beschikbare FTE;
- Sneller bereiken van gestelde doelen;
- Verhoging plezier in werk;
- Sterkere ontwikkeling expertise.

Organisatie (4) - HR

- **Adequaat toezichtniveau vraagt:**
 - Bijpassend **competentieniveau**
 - Wat zijn functies inclusief gevraagde competenties(niveau)
 - Minimale schaal (zwaarte)
 - Opleidingsnorm
 - Vaststellen organisatiespecifieke competenties (mix organisatie)
 - Effectieve **personele opbouw**
 - Instroom
 - Bundelen van krachten bij (innovatieve) werving en selectie
 - Doorstroom
 - Beter te realiseren bij mix dan bij individuele organisatie
 - Opleidingen gegeven via SSiB
 - Uitstroom
 - Borging van kennis

Andere aandachtspunten:

- Het belang van uniforme uitrusting voor alle groene BOAs
- Waar mogelijk innovatie inzet technologie (drones zijn genoemd door respondenten)

Bekostiging

Mix van bekostigingsvormen (incidenteel/structureel)

→ onduidelijk op basis waarvan wordt 'afgerekend' en dus op basis waarvan bedragen worden bepaald.

Huidige bekostiging is historisch gegroeid.

Lijkt sprake van populatiebekostiging: bedrag is geënt op basis van bekostiging op basis van (historische) productieaantallen of fte's.

Alternatieve vormen zijn:

- Beschikbaarheidsbekostiging
 - Verstrekken van een budget voor het beschikbaar houden van een dienst.
- Prestatiegebonden bekostiging
 - Verstrekken budget per verrichting (PxQ). Bijvoorbeeld op basis van aantal hectare of inzet van fte's.
- Resultaatbekostiging
 - Verstrekken van een vergoeding of beloning voor een resultaat of 'outcome' bij een persoon of groep. Outcome definiëren.

BMC

Databankweg 26D
3821 AL Amersfoort

Postbus 490
3800 AL Amersfoort

(033) 496 52 00
info@bmc.nl

KvK BMC Advies 32078667
IBAN NL91ABNA0504035754
BTW NL80.86.63.598 B.01

Dit document (inclusief eventuele bijlagen) is opgesteld door BMC en de (auteurs)rechten met betrekking tot de inhoud en het format van dit document berusten bij BMC. Dit document is uitsluitend bedoeld voor gebruik door de opdrachtgever en mag niet worden gepubliceerd of aan anderen ter beschikking worden gesteld zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van BMC.

Kijk voor meer info op onze website: bmc.nl